

Iniciativa žádá politiky: neodsuzujte děti k ústavní péči, umožněte jim pobyt v náhradních rodinách

Praha, 31. května 2011 – Českými kojeneckými ústavy ročně projdou téměř 2 000 malých dětí, které jsou odtrženy od své matky či svého otce. V některé z forem institucionální výchovy je u nás umístěno dokonce 11 000 dětí, které jsou odsouzeny žít mimo rodinu. Cílem celostátní iniciativy, za níž stojí pět neziskových organizací dlouhodobě se věnujících náhradní rodinné péči, je přimět politiky změnit státní systém péče o ohrožené děti, a to novelizací zákona o sociálně-právní ochraně dětí a občanského zákoníku. Na podporu svých záměrů spouští iniciativa v těchto dnech kampaň ODSOUZENI.cz.

V Evropské unii je v institucionální výchově umístěno přibližně 140 000 dětí, z toho pouze na území České republiky je odsouzeno žít mimo rodinu 11 000 dětí, což činí neuvěřitelných 8 %. Evropský soud pro lidská práva naši zemi dlouhodobě kritizuje za to, že státní orgány porušují práva rodiny a soukromý život tím, že často zbytečně odebírají děti rodičům a umísťují je do ústavní výchovy. „Ze své praxe známe případy, kdy jediným důvodem pro odebrání dítěte byla třeba jen nevyhovující ekonomická či bytová situace vlastní rodiny dítěte,“ udává příklad zástupkyně iniciativy Martina Vančáková z Nadačního fondu J&T a doplňuje: „Ústavní soud ČR ale nedávno jasně rozhodl, že hmotná nouze nesmí být důvodem pro odloučení rodiče a nezletilého dítěte, pokud jsou citové vztahy zachovány.“ Přitom ústavní péče je pro stát nejnákladnější, neboť musí financovat jak provoz samotných velkých ústavních zařízení, tak personální kapacity. Náhradní rodinná péče je naopak zatím velmi podhodnocena a chod pěstounských rodin je z velké části financovaný z jejich vlastních zdrojů.

Iniciativa za rozvoj náhradní rodinné péče vznikla s cílem rozpoutat diskuzi o problematice dětí bez rodiny a přispět k jejímu řešení, neboť příslušné novelizace zákonů jsou právě v těchto dnech v klíčové fázi legislativního procesu. „Zdravotní i penzijní reforma jsou bezesporu důležité. Nelze ale kvůli nim odkládat nebo dokonce smést ze stolu osudy dětí v některých případech zbytečně uvězněných v ústavní péči. Vláda a parlament se musí přestat skrývat za velké reformy a začít se zabývat i nezbytnou novelizací zákona o sociálně-právní ochraně dětí a novelizací občanského zákoníku. Podle nás je komplexní reforma státního systému péče o ohrožené děti jediným správným řešením, které může zastavit příliv dětí do ústavů v naší zemi,“ říká Vančáková a upřesňuje: „Naše iniciativa nestaví na zelené louce, ale navazuje na dosavadní úsilí řady odborníků a pracovníků z praxe, kteří se o tuto reformu snaží už několik let.“

Vytyčeny byly 3 základní kroky, které by mohly pomoci napravit současný alarmující stav péče o naše děti. Prvním z nich je zefektivnit pomoc ohroženým rodinám, a to zejména větším zapojením krajů a obcí do preventivních opatření proti odebírání dětí z rodin a do účinného řešení nepříznivých podmínek ohrožených rodin. Iniciativa rovněž usiluje o větší podporu rozvoje náhradní rodinné péče nejen po stránce finanční, ale třeba i zavedením institutu přechodné pěstounské péče do praxe, aby byli náhradní rodiče schopni okamžitě přijmout ohrožené dítě do rodiny. Třetím krokem je zahájení

transformace ústavů. „*Rádi bychom nahradili ústavní výchovu dětí ve věku od 0 do 6 let některou z forem náhradní rodinné péče, u ostatních dětí snížit délku pobytu v ústavu při nevyhnutelné ústavní výchově maximálně na 3 roky,*“ popisuje Jana Lexová z Asociace náhradních rodin ČR. Ústavy by současně měly projít zásadní transformací na asistenční či terapeutická centra terénního i ambulantního typu pro ohrožené děti a rodiny.

Iniciativa v těchto dnech spouští kampaň ODSOUZENI.cz, kterou chce oslovit širokou veřejnost i zástupce politických stran, kteří mají možnost prosadit potřebné legislativní změny. Kampaň získala hned v úvodu desítky podporovatelů z řad široké i odborné veřejnosti. Mezi podporovatele se zapojila i řada známých osobností, herci Jitka Schneiderová a David Švehlík, Ivan Trojan, Pavel Liška, Simona Babčáková či scenáristka a režisérka Alice Nellis.

Iniciativa tedy vyzývá:

- současnou vládu k novelizaci zákonů, které mohou pomoci při reformě systému péče o ohrožené děti v ČR – zákona o sociálně-právní ochraně dětí, zákona o sociálních službách, zákona o státní sociální podpoře a občanského zákoníku.
- odpovědné instituce ke zkvalitnění intervence v rodinách, které se dostanou do tíživé situace, k podpoře těchto rodin a v případě ohrožení dětí k nastavení náhradní rodinné péče jako první systémové pomoci státu.
- zodpovědné úřady, aby se staly garantem transformace svých ústavů a nenechávaly tuto zodpovědnost jen na jejich bedrech.

Podpořit iniciativu může i veřejnost, a to na webu www.odsouzeni.cz nebo na Facebooku www.facebook.com/odsouzeni.

Fakta a čísla:

- V desítkách českých ústavů žije více než 11 000 dětí, náhradní rodina se hledá jen pro 1/10 z nich.
- Českými kojeneckými ústavu ročně projdou téměř 2 000 malých dětí. Jsme jednou z mála zemí Evropy, která stále drží kojence v ústavech.
- Průměrná doba pobytu dítěte v ústavu je u nás v současné době 4,5 roku.
- Ústavní péče prokazatelně poškozuje zdraví malých dětí.

- Dítě vychovávané v rodině má 40x větší šanci dosáhnout vysokoškolského vzdělání než jeho vrstevník z ústavu.
- Péče o jednoho kojence v ústavu stojí měsíčně přibližně 40 500 Kč, v náhradní rodině činí celkové náklady na jedno dítě (po sečtení příspěvku na úhradu potřeb dítěte a odměny pěstouna) pouze 6 806 Kč.
- Sociální pracovník z orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) má u nás na starosti běžně 300 až 500 rodin, které by měl znát osobně a měl by jim poskytovat podporu dle jejich potřeb.

Zdroj: Iniciativa za rozvoj náhradní rodinné péče, www.odsouzeni.cz

Iniciativa za rozvoj náhradní rodinné péče

Iniciativa za rozvoj náhradní rodinné péče vznikla na přelomu roku 2010 a 2011 na základě rozhodnutí pěti neziskových organizací, které se dlouhodobě věnují náhradní rodinné péči. Zakladateli iniciativy jsou občanské sdružení Amalthea, Asociace náhradních rodin, Nadační fond J&T, Občanské sdružení Rozum a Cit a Sdružení pěstounských rodin. Podporovateli iniciativy je řada dalších jednotlivců i organizací jako například Centrum pro rodinu Terezín, DOMUS – Centrum pro rodinu, Občanské sdružení Salinger, HoSt Home-Start ČR, Liga lidských práv, Informační středisko Mikuláš, Dětské centrum Paprsek, Člověk hledá člověka, Pěstounské rodiny kraje Vysočina, Sdružení SOS dětských vesniček či občanské sdružení V zájmu dítěte.

V případě zájmu o další informace prosím kontaktujte:

Roman Pacvoň

Fleishman-Hillard

E-mail: pacvon@fleishman.com

Tel.: +420 234 669 512, 739 570 968